

TELEGRAFUL ROMAN.

Apere Marțea, Joi și Sâmbata

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
pistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori
30 fl. rëndul cu litere garmond — și timbru de 60 fl.
pentru fie-care publicare.

Energia și terorismul sisteme de guvernament.

Cestiunea naționalităților pusă în discuțiune în parlamentul maghiar a silit pe ministrul-president să ia poziție față de invinuirile ce i-s-au adus de către deputatul Komjathy că adevărat ar fi pactat cu naționalitățile în contul statului național maghiar.

Maghiarii pot fi mulțumiți cu răspunsul ministrului-president, pentru-că el fără nici un încunjur s'a declarat pentru politica națională maghiară unitară.

În locul terorismului de până aci actualul consilier al tronului imperial și regese a acceptat în programul seu de guvernament energia față de ori-ce mișcare a naționalităților.

Avem dar o mărturie dela loc autoritativ, că până aci a dominat terorismul cu totă grăoa lui și cu toate consecuențele păgubitoare pentru pacifica dezvoltare a naționalităților de sub coróna sfântului Stefan.

Ceea-ce presa noastră a susținut ani de arëndul, fără încungiur se confirmă în plin parlament, prin rostul ministrului președinte Coloman Széll.

Sunt fără seamă prețioase mărturișirile acestea.

N'are să se mire lumea, că mergem încet în calea progresului, n'are să ne facă posteritatea imputări că am fi negles datorințe mari, după ce sub guverne inspirate de terorism peste puțință ar fi fost, ca să ne validăm cu mai multă tărie.

Cum însă se accentuează peste măsură de mult tendențele dușmănoase ale naționalităților față de stat, detori suntem să reducem aceste suspiționări, chiar și când ele vin dela loc atât de important.

Ne legă sfinte legături de moșia strămoșască, decât să putem păcătui contra statului, ai cărui cetățeni suntem.

Invinuirea că ne-am da la tângueli cu ori-și-cine și am bate icuri în

unitatea statului maghiar trebuie să o respingem ca o imputare nedreptă și nemeritată.

Tot păcatul ce-l avem este, că voim să trăim aici ca români.

Și la începutul veacului al XX-lea un popor nu mai pôte trăi decât prin cultura lui națională, prin limba lui națională și prin așezeminte naționale create de el.

Alt traiu, altă viață nu ne cugețăm, nici dorim.

Putem trăi cu aceste daruri, viața are să ne fie plină de farmec, ear dragostea cătră cei ce ne ajută să putem trăi așa, încolțesce și crește. — Cătră cei ce ne vor împedeca ca să putem trăi după gândul și inima noastră, nu noi suntem de vină, dacă locul dragostei l vor cuprinde patimi mai puțin cres-tinesci.

Frații maghiari au să alégă una din două.

Dragostea față de ei sau neîncrederea cu toate consecuențele.

Drepturi, puține câte avem — sunt înarticate în legile țerei. Acesta e deocamdată favorul nostru.

Ministrul president cu totă francheța o spune că față cu acele drepturi nu e permis statului și elementului dela putere a pune în față foloșul seu.

Urmăză deci cu o logică nestrămutată că legea naționalităților să o esecute cu totă rigorea, în ținuturile locuite de români să ridice statul scóle cu limba de propunere română, ear la gimnasiile de stat mai ales la cele din părțile ardeleni să o propună profesori români, cari o cunosc din temeiu.

În justiție și administrație să se introducă limba română, cum a fost dela 1868—1873, pe timpul când baronul Eötvös era podóba parlamentului maghiar și când ministrul de justiție al țerei nu ținea de triumf sugrumarea legii de naționalități prin ordonanțe lipsite de basă legală.

Și ca corónă a acestor postulate drepte, tot guvernul are să ne ușureze drumul și înlesnescă calea spre a intra în parlament.

Stând afară de parlament pretenșiunile noastre nu pot fi mulțumite, ear maghiarii se lipsesc pe ei de un factor însemnat, care ar conlucra la înaintarea statului și pe noi ne împing la nemulțumiri legitime.

Un guvern, cum e al Diui Széll, n'are decât să voiescă serics și pacea e restabilită pe întrégă linia.

Postulatul cu autonomia Ardealului ar rămâne o dogmă învechită a unor politiciani, cari ni ar da prive-liscea unor generali fără armată.

Puse aceste la cale mai întâiu, energia dlui Széll are totă îndreptățirea.

Póte fi energic, póte să ne certe și să ne țină în de réu, dacă nu ne am pune totă ființa noastră pentru con-solidarea și înflorirea statului maghiar, în care naționalitățile găsesc teren de lucru și mulțumire, teren pentru dezvoltare liberă și nefermuită.

Tóte aceste postulate împlinite, energia nu are nici un rost.

Pre cel asuprit, pre cel neîndreptățit, după tóte principiile etice nu ai dreptul să l cerți, pentru că certarea îl îndârjesce și mai réu.

Avem indicii, că ministrul president azi nu o să se lase sedus de apele șovinismului ci va căuta să împlinescă cererile românilor și ale tuturor naționalităților basate în legi — și numai după aceea va aplica față de noi energia în locul terorismului, care și-a mâncat trailu în ziua când baronul Bánffy și-a luat catrafusele.

Cum noi gândim, gândesc aproape toți românii cu inimă și cu dor pentru binele patriei.

Parlamentul maghiar.

Opoziția maghiară a dezvoltat o febrilă activitate în sesiunea recentă parlamentară, aducând pe tapet încă la desbaterea generală asupra bugetului țerei, cestiuni de cea mai mare importanță, cum a fost și cestiunea naționalităților. Astfel de întrebări erau rezervate altă-dată a fi

puse în discuție la desbaterea specială a bugetului. Abia s'a început desbaterea specială și opoziția a venit cu altă chestie de însemnătate, referitoare la reforma dreptului electoral. Din tóte părțile se recunoște necesitatea unei reforme în privința acesteia, căci legea adusă înainte cu o jumătate de secol nu mai correspunde recerînțelor de astăzi, împregiurării schimbate. Impărțirea cercurilor, disproporția între unele cercuri electorale prea mari și altele prea mici, în urma căreia un deputat ales de 150 de alegători are aceleași drepturi, ca și altul ales de câteva mii, reducerea censului și estinderea dreptului de alegere sunt dorințe, care le accentuează întrégă presa oficióasă că trebuie să fie satisfăcute cel puțin în parte. Aici nu sunt atinse grelele obiecțiuni, ce s'au ridicat și din partea noastră a Românilor contra legii electorale, croite anume pentru a nu ne putea revindica drepturile cardinale cetățenești.

Teama de a nu da prilej și popoului nostru a se validata ca element, ce represintă o putere în acest stat, a făcut pe guvern să tolereze mai bine nedreptatea, decât să o repareze cu o óră mai curând. În ședința dela 12 l. c. n. a parlamentului deputații Kossuth, Ugron și Polónyi au relevat necesitatea reformei legii dreptului electoral în sensul cel mai larg: introducerea votării după comune și extinderea dreptului de alegere prin reducerea censului, sau după programul lui Ugron, introducerea votului universal.

Di ministru-președinte Széll s'a declarat contra dreptului universal electoral, precum și a reducerii censului, dând a înțelege că acțiunea opoziției să reducă deocamdată la un „pium desiderium”. P. L. le spune verde dlui Ugron și Polónyi, că dela înmulțirea pe cale normală a numărului alegătorilor până la introducerea sufragiului universal e atât de departe calea, încât ar trebui dnii numiți să ajungă vârsta lui Methusalem, pentru a vedea triumful ideei lor.

FOIȚA

Femeile contra bărbaților.

În lupta pentru emanciparea femeilor, inițiată și continuată din partea bărbaților, se ivesc în timpul din urmă opinii nouă emanate deadreptul dela femei, care judecă această cestiune din punctele lor de vedere.

Astfel de puncte nouă de vedere se desvóltă într'o revistă fórtă interesantă ce apare de țin timp încóce în Bruxella, care trebuie să ne intereseze chiar și numai pentru că e scrisă întrégă numai de femei și e îndreptată contra noastră, a bărbaților. Ear revista această nu e alcătuită după modelul fóiei din Paris „Fronde”, care nu se deosebește de celelalte foi, decât prin aceea că femei scriu despre evenimente, așa cum le privește ochiul femeesc.

Revista din Bruxella însă e simplu o declarare de războiu contra bărbaților, cărora le atribue tóte relele vieții sociale de azi și desfășură acele principii, după cari ar trebui crescut bărbatul modern. Redactorul protestează energie că ar fi aderent al emancipării femeilor, zicând că numai femeile bėtrâne și defăimate cari și de altfel au încetat a mai

fi adevărate femei în ochii bărbaților, doresc emanciparea pentrucă femeile frumoșe în care se află „farmecul”, prețuesc această însușire mai mult decât ori ce fel de emancipare.

Cel mai interesant articol al revistei este prefața, care e subscrisă de redacțiune și astfel nu se póte statori, din a cui penă a eșit, dar prin o interesantă anon imitate numai câștiga póte articolul în însemnătatea sa. Astfel de atacuri picante învălitate cu negura anonimității ațită și mai mult pe bărbați, decât când s'ar sci că acel articol e scris de marchiza Bellande, redactora revistei, pentru că în cazul acesta tot interesul nostru ar fi legat de eruarea secretului, care a îndemnat pe această femeie într'adevăr frumoșă, la războiul pornit contra bărbaților și atunci s'ar sfirși ori ce picanterie. Cumcă articoli se scriu numai de femei frumoșe, e mai presus de îndoiială, pentru că însași redacțiunea a declarat, că ei nu-i trebuie emanciparea sciind că femeile frumoșe și așa sunt emancipate de sub „selăvie”, ear pentru cele urite nu vor să se espună. Deci sciind că numai femei frumoșe dau atac asupra noastră, cu atât mai mare interes vom ceti atacul până în capăt.

Dar „cestiunea femeilor” însiși bărbații au provocat-o și tocma pentru aceasta numai

bărbații o vor deslega, însă nu prin așa numita emancipațiune, ci numai prin aceea, că vor reda femeiei earăși locul seu în inima sa, în casa sa, în viața sa, cu un cuvânt îi vor da earăși o poziție, cum a avut-o femeia odinioară și precum astăzi o are numai în parte.

Se zice totodată cu oareși care resignațiune că bărbații de astăzi nu sunt nici aplecați nici capabili la aceasta, și anume pentru cuvântul, că educațiunea lor e greșită, mai greșită decât a femeilor, contra educațiunei cărora bărbații fac atâtea excepțiuni juste.

Cu intenție premeditată și cu conștiință de scop, se crește réu bărbatul, astfel că cum întră în viață, se face egoist, streber fără inimă, autocrat, necapabil a se însufleși pentru idei mari, pentru cari să póta aduce jertfe și să supórté încercări.

E deși timpul suprem că creșterea bărbaților merge pe urme false. Ce asteaptă o mamă tineră, ce doresc bunicii, unchii și mătușele, verișórele și prietenele? Ficior! și numai ficior! Și sėrmani mame nu puțină mândrie îi face scirea că a dat viață unui ficior. „Ficior” zice cu un suris nav doica, când mititelul sbiară din tot pieptul, „e ficior” zice mama — drept seuză — dacă e réu,

neascultător și sparge oglinzile și ferestrele.

Ești ficior, cum poți suferi așa ceva, i-zice tata vėzând că fetițele sar la cėrtă cu dinsul. Sunt puține acele familii, care să stăruiască a infiltra în fiu sentiment, blăndețe, disciplină și devotament. Totul se reduce la niște maniere, în care îl instruiază de dragul femeilor.

Daudet are drept, când în drăgălașul seu roman intitulat „Nemuritoriul” zice că „în romanul seu lipsit de iubirea femeii moderne, fiul e adevăratul amores”. Dar nu numai mama, care își jertfesc pentru fiul seu tot timpul, toți banii, tóte sentimentele, ba chiar și pe surori, numai ca acesta să se simtă cu atât mai bine și mai comod și ca nimic să nu i stea în drumul carierei, se simte îndatorată față cu fiul seu, ci și modernul tată. Adună bani, ca să-i asigure mai târziu o viață cât mai fără grigi și din bun timp voesce a-i delătura din cale ori ce obstacol.

Este adevărat că pe tineri i-i instruiază și la óre-care muncă. Să învețe: Să se alégă ceva din ei. Ca fiul să capete testimoniu bun dela școlă, asta până la un grad óre-care e o cestiune de onóre pentru familie. Părinții moderni cred, că dând pe fiu la școlă, au făcut totul pentru îngrijirea de creșterea lor.

„PLUGARIUL“,
Institut de credit și economii, societate pe acții în Săcădate.

Convocare

Domnii acționari ai institutului de credit, și economii „Plugariul“ societate pe acții sunt invitați la a

II. adunare generală ordinară,

care se va ține în Săcădate (localul institutului) în 3 Martie st. n. 1900 d. a. la 2 ore.

Obiectele: [26] 1—1

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere asupra bilanțului anului 1899.
2. Propunerea direcțiunii de distribui profitului realizat conform bilanțului.
3. Propunerea direcțiunii pentru a doua emisiune de acții.
4. Eventuale alte propuneri.

Acei domni acționari, cari s'eu în persoană, s'eu prin plenipotențiatori, voesc a lua parte la adunare se fac atenți conform §-lui 17 din statute a depune acțiunile scrise pe numele lor, precum și plenipotența înaintea de deschiderea adunării la cassa societății pe lângă revers.

Săcădate, la 10 Februarie 1900.

Direcțiunea.

Active.	Contul Bilanțului pro 1899.		Pasive.
	fl. cr.		fl. cr.
Cassa	86.84	Capital social	5000.—
Cambii escomptate	22622.08	Fond de rezervă	315.—
Mobilier	fl. 171.—	Depuneri spre fructificare	13650.79
după amortisare	„ 21.—	Creditori	68.30
	150.—	Reescompt	2761.—
		Interese anticipate	274.93
		Profit transpus din 1898 fl. 60.—	
		Profit în anul 1899	728.90
	22858.92		788.90
			22858.92

Debit.	Contul profitului și al perderilor.		Credit.
	fl. cr.		fl. cr.
Interese la depuneri	603.93	Interese de escompt	1134.18
Spese	85.92	Provisiuni	621.18
Contribuțiune	165.61	Profit transpus din anul trecut	60.—
Amortisațiune din mobilier	21.—		
Remunerațiuni	150.—		
Profit net	788.90		
	1815.36		1815.36

Săcădate, la 31 Decembrie 1899.

Membri în direcțiune:

Ioan Căndea m. p. Const. Prie m. p. Simeon Grădinariu m. p.
Ioan Stanciu m. p. Ioan Iordache m. p.

Revăzut și aflat în ordine și în consonanță cu registrele principale și auxiliare.

Săcădate, la 8 Februarie 1900.

Membrii în comitetul de supraveghiere:

Ioan Petrișor m. p. Sever Silca m. p. Toma Măhăra m. p. Ioan Bucur m. p.

Au apărut:

Seminte din Agrul lui Christos.

Cuvântări bisericesti

de

Zacharia Boiu,

asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvântare arhierescă.

Tom. I.: cuvântări la toate Duminicile de peste an.
„ II.: „ „ prasnicele și sărbătorile,
precum și la casuale bisericesti.
„ III.: cuvântări la înmormântări, parastase 360
pagine.

Prețul fiecărui tom 3 corone și porto postal.

Se află de vânzare la autorul și la

**Tipografia și librăria Archidieceșană
Sibiu.**

La **Librăria Tipografiei archidieceșane**, se află spre vânzare:

Amicul poporului

de

T. Vuculescu, pretor.

O carte neapărat de lipsă pentru fiecare cetățean și cu deosebire pentru fiecare plugariu; cuprinde o mulțime de sfaturi în astfel de cauze judecătorești și administrative, cari pot obveni fiecărui om.

Prețul unui exemplar 1 cor.; trimis cu posta franco 1 cor. și 10 bani.

Caractere morale,

exemple și sentințe, culse din istoriile și literaturile poporilor moderne și vechi

de

Ioan Popea, prof

O carte instructivă și pe lângă acesta și o lectură foarte plăcută, n'ar fi ertat să lipsescă din nici o bibliotecă.

Prețul unui exemplar cor. 2.50; trimis cu posta franco 2 cor. 60 bani.

NOU! Pro 1900 NOU!

a apărut:

Calendarul

archidieceșan,

neapărat de lipsă pentru fie-care preot și învățător.

Se poate procura dela

Librăria archidieceșană, Sibiu,

Cu prețul de 30 cr. + porto postal 5 cr.

Se află de vânzare la

Librăria archidieceșană

1. **Almanahul învățătorului român**, anul I și II. Prețul unui exemplar 1 fl. v. a., partea II 70 cr., porto 5 cr.
2. **Calendarul bibliotecii noastre pe anul 1900**, prețul 28 cr., porto 5 cr.
3. **Conferințele învățătoresci** din archidieceșana ort. rom. a Transilvaniei, ținute în 18/30 și 19/31 August 1898. Prețul 1 fl., porto 15 cr.
4. **Geografia pentru școlile populare**, clasa III și IV, de V. Goldiș, prețul 35 cr., porto 5 cr.

Din „Biblioteca teatrală“

au apărut până acum următoarele broșuri:

Nr. 1.	Sore cu ploie , comedie într'un act de Iosif Vulcan	20 cr.
Nr. 2.	Idil la țară , comedie într'un act, localisată de Maria Baiulescu, după Juin și Flex	20 "
Nr. 3.	Biletul de tramvai , comedie într'un act de Gr. Măruțianu	15 "
Nr. 4.	Un om buclucaș , comedie într'un act, localisată de Maria Baiulescu, după M. Michel și Labiche	20 "
Nr. 5.	Trei doctori , comedie într'un act, localisată din l. germană de Virginia A. Vlaicu	20 "
Nr. 6.	Pălăria ceasornicariului , comedie într'un act, de Mdm. Emile de Girardin, localisată de A. G. N.	25 "
Nr. 7.	Unde dai și unde crepă , comedie în 2 acte de Alexandru Cosmar, localisată de Iuliu Popescu	25 "